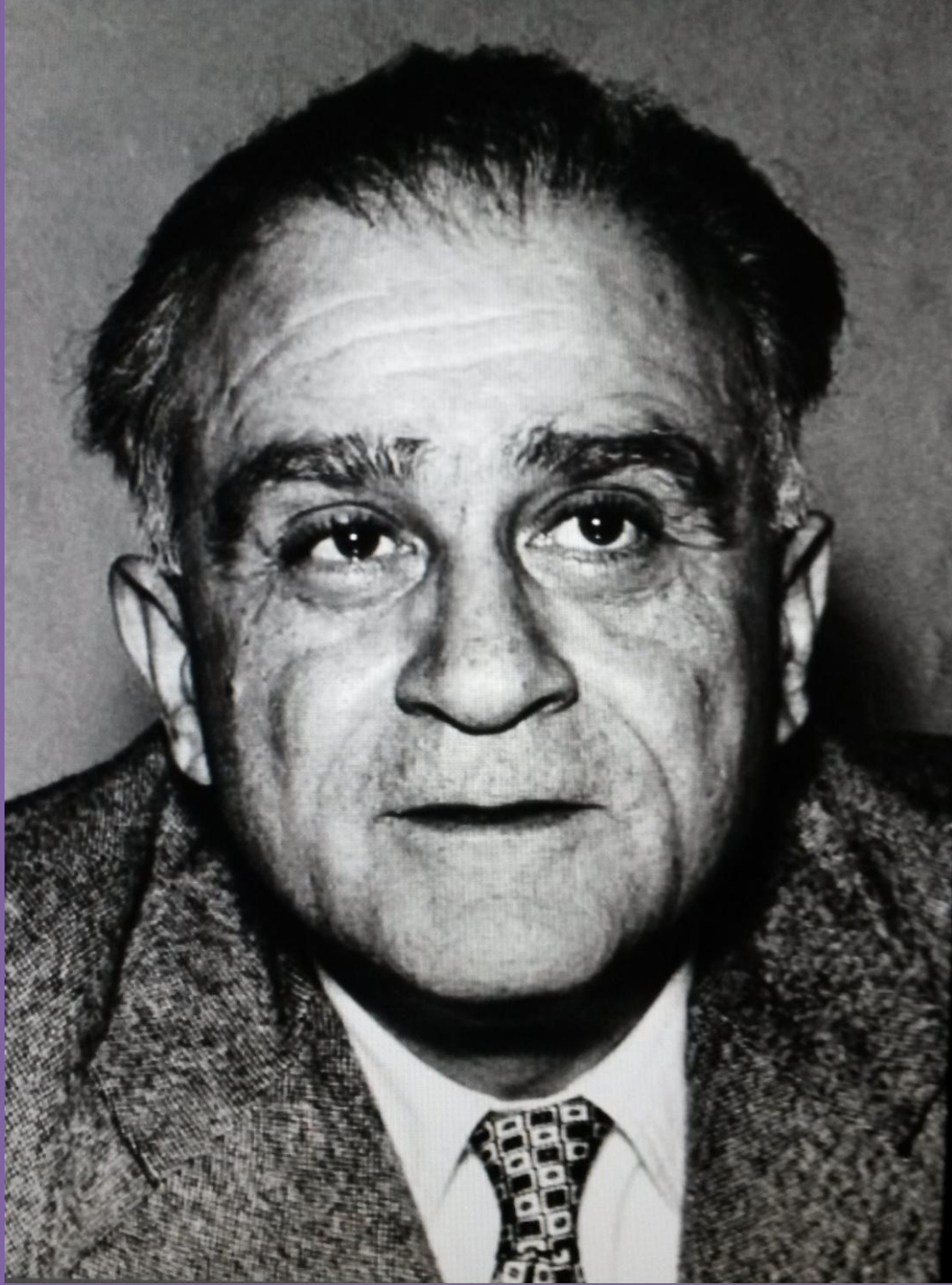

HECE TAŞLARI

Aylık Şiir Dergisi

9.sayı on5kasım 2015

BU SAYIDA

Ahmet Hamdi TANPINAR
Mehmet AVŞAR
Tacetin ŞİMŞEK
Yasin MORTAŞ
Mustafa ERKENEKLİ
Məhərrəm QASIMLI
Mehmet KURTOĞLU
İbrahim ERYİĞİT
Bestami YAZGAN
Osman ARSLAN
Hayrettin DURMUŞ
İbrahim TÜRKHAN
Ö.Kaplan KOZANOĞLU
Azade TURAP
Nuri PEKÖZ
Halil GÜRKAN
Köksal CENGİZ (Niyazkâr)
Hasan KONÇ
İsmail GÖKTÜRK (Aczi)
Haşim KALENDER
Halit YILDIRIM
İsmail GÜL
Ahmet ARSLAN
Durmuş KAYA
Kibar AYAYDIN
Sabri DİL (Mestani)
Süleyman PEKİN
Esat ANIK
Ali Kemal MUTLU
Fikret GÖRGÜN
Metin Önal
MENGÜŞOĞLU

HECE TAŞLARI

Aylık Şiir Dergisi

Genel Yayın Yönetmeni

Tayyib Atmaca

Yazışma Adresi

Ihlamurkent Mh. Kıvılcım Sk.

F8/3 Odunpazarı/ESKİŞEHİR

Telefon: 0535 391 92 50

hecetaslaridergisi@gmail.com

9. Sayı 15 Kasım 2015

ISSN: 2149-4509.

ABİM BİR KUMSALDA BEN BİR KUMSALDA

Benim adım Aylan ağ'beyim Galip Suriye'ye kanlı bahar gelmeden Kobani de bir evimiz var idi kuşlar gibi cıvıldaşıp bahçede acıkınca annemize koşardık akşam babamızın iki dizine oturup yüzünü öpünce her gün yorgunluğu dökülürdü üstünden babaların babasıydı babamız annemizse sultanlardan bir sultan bütün çiçeklerden güzel kokardı geceleri o kokuyu almadan uykumuz gelmezdi sabaha kadar.

Bir gün üstümüzde uçaklar geçti biz pilota el salladık görmedi turnalardan güzel haber beklerken neden bomba yağdı anlayamadık komşu teyzelerden çığlık sesleri kapımızdan içeriye girince annemin gözleri ah o gözleri ağlarken yakından görememiştik bir şeylerden korkuyordu anladık kanadına alıp ikimizi de o ağladı biz ağladık durmadan akşam babam geldi çoğaldı ağıt komşularda koşup dahil oldular.

Acı günler acıları peşine takarak çoğaldı korku büyüdü annemin babamın derdi çoğaldı komşu amcalarım ve teyzelerim yanına alarak çocuklarını Türkiye'ye doğru yola koyulduk baba lütfen evimizde kalalım demek istediysek diyebilmedik son kez evimize bir el salladık sonra mahallemiz uzakta kaldı az gittik uz gittik işte tel örgü karşıda bir sıcak yuva özlemi korku ümit arasına sıkıştık Mürşitpınarı'ndan girdik içeri.

Yerinden yurdundan oynarsa insan gittiği her yerde sığıntı gibi her bakışı kurt bakışa benzetir belki de bu yüzden annemle babam daha iyi hayat yaşatmak için içinde avrupa düşü büyütmüş "erguvan bakışlı bir akşamüstü" sizin tatil beldenizde Bodrum'da geçmek isterken karşı sahile lastik botumuzu ölüm dişledi annemizin ellerini aradık ulaşmadı babamıza sesimiz sonrasını siz kendiniz anlatın abim bir kumsalda ben bir kumsalda.

AYNALAR**Ahmet Hamdi TANPINAR**

Bir sonu gelmeyen rüyaya dalar
Akşam odalarda fersiz aynalar
Durgun sularında hepsinin yer yer
Eski bir hatıra sanki genişler
Maziden yâdigâr kalan bir hisle

Serpilen yağmurla örtülen sisle
Birden kapanıp da akşamın ufku
Gererken asabı hasta bir uyku
Bir hayal ufkudur kalplerimize
Aynalar ki sessiz anlatır bize
Maziye karışan günlerimizi

Bizden iyi tanır aynalar bizi
O vefalı kalbe benzer ki onlar
Bir küçük vesile maziye yollar
Mazi bir akşamın penceresinden
Kalplerde gözlerde yaş seyredilen
O uzak ve hasret ışıklı fecir
Ümitsiz ruhuna son tesellidir

Her bakışta çizer bu kederli su
Ömrümüzün geniş bir tablosunu
Bir tablo ki ne renk ne çizgisi var
Fakat her hatıra içinde yaşar
Ve derinliğinde bizlere güler
Kalbi kalbimizde çarpan ölümler

İSTASYON CADDESİNDE ÜÇ CAN**Mehmet AVŞAR**

Dokuz yüz altmış beş aylardan nisan
İstasyon caddesinde yürür üç can
Parke taşlarında ayak sesleri
Başımız dönerdi kara sevdadan

İstasyon caddesi böyle değildi
Bahçeler sokaklar başka güzeldi
Telli turna türkümüzle uçardı
Bir başka sökerdi burda şafaklar
Güneşin bir başka batışı vardı

İstasyon yolunda ulu ağaçlar
Bahçeler bir halı gül nakışları
Seher vakti dem çekerdi kumrular
Çınar dallarında serçe kuşları
Uçuş tâliminde yorgun yavrular

İstasyonda dolunaylı bir akşam
Portakal çiçeği kokarken hava
Besmele çekerdi bir can özünden
Şiirler yükselir ta gökyüzüne
Şiirler inerlerdi hem gökyüzünden

İstasyonda hilâle dost ağaçlar
Uzanmış çimenler üstünde üç can
Yürekleri ak güllerce sızılar
Başları dumanlı trenler geçer
Ağaç dallarında baygın yazılar

İstasyona doğru adımlar üç can
En soylu sevdalar yüreklerinde
Kalplerinde coşardı sahabî iman
Dillerinde dinmeyen bir ağıttı
Esir Türk illeri esir Türkistan

Poyrazlı bir günde yapraklar gibi
Uçarak toprağa düşünce bir can
Bize el sallar Karabahadır'dan
Toprağın altında yatanlar asıl
Toprağın üstünü vatan yapanlar

Şimdi ne kara tren ne faytonlar var
Ne dolunaylı akşamlarda üç can
Ne ulu ağaçlar ne garip kuşlar
Gözümüzde gün batımı hüznler
Ah dostum ah gitti gelmez o günler

RUBAİLER/bir**Tacettin ŞİMŞEK****GÖZYAŞINA GÜZELLEME**

Neyzen mi o
 kimdir
 ‘ney’i inletmekte
 Bir söyleten elbet bizi söyletmekte
 Eşya yaratılmış diye
 toprak ve sudan
 Can toprağa
 gözler suya meyletmekte

KUŞBAZ

Sesler dağılır göklere
 yerden hediye
 Sözler kalıversin diye
 bizden geriye
 Bir tûtiyi bin türlü konuşturmak için
 Al kalbimi göster
 bu defa
 ayna diye

GÖZDE BOĞULMAK

Var say ki
 bir an görmediniz gözdenizi
 Silmek
 silebilmek ne kolay gözden izi
 Zevrakçesi nerde kaldı
 Galip Dede'nin
 Boğmuş onu besbelli ki
 bir göz denizi

KALBE DOKUNAN MECAZ

Sizler konuk oldukça
 gönül derneğime
 Ortaksınız önce
 bir dilim ekmeğime
 Sözcükleriniz
 ille de Leylâlarınız
 Yüzlerce mecazdır
 dokunur gerçeğime

ŞAİRE YAKIŞAN

Söylentilerin hepsi
 ya özdür
 ya kışır
 Dert etme karanlıkları
 bir mum yak ışır
 Bir şaire tâvus gibi sürgün yaşamak
 An geldi mi
 kaknus gibi ölmek yakışır

UÇMAKSA EĞER

Sezdirmedi
 bizlerden ırak gittiğini
 Bir sevgili üstada
 çırak gittiğini
 Sevdası melek misali uçmaktı onun
 Bir güz günü
 duyduk
 uçarak gittiğini
 (ö. 19.11.1997)

DAĞ DAĞ*A.Vahap Akbaş için*

Söylenmesi mümkün
 nice sözler kaldı
 Ardında
 gri bulutlu gözler kaldı
 Birlikte yol aldık
 yürüdük dağ
 hep dağ
 Her dağ yamacında sizden izler kaldı
 (ö.16.11.2014)

LAL**Yasin MORTAŞ**

saçlarından çözülmüş geceyi
sardın düğüm düğüm bilmeceyi

zaman mı böyle uzun yoksa can
kalmadı aşk saatinde hey-can

artık söküldü aşk toprağından
çekildi güneşim şafağından

güller ile gülüşen gül-ferim
bülbul gibi güledir seferim

akşam lâl dudağının altında
daha kimler düştü aşk tahtında

KÜL

ben kül oldum kül ol sende
ateştim kül oldum sende
çingıllar aşkımdan doğdu
ateşimle kül ol sende

su ateşi de yakarmış
ateş ateşle akarmış
ben de arındım ateşle
“sular” seninle yanarmış

ÖLÜSÜ KAYBOLAN MEZAR**Mustafa ERKENEKLİ**

Zehir yuva yapmış his yalağında
Yaşamaktan yana bizar gibiyim
Esamim okunmaz dost kulağında
Kevgire dönüşen bir zar gibiyim

Peşinden gitmedim enaniyetin
Haddi yoktur ödediğim diyetin
Alıcısı olmaz iyi niyetin
Boşuna kurulan pazar gibiyim

İdamlığım cellâdıma âşığım
Yolum düz olsa da hep dolaşığım
Gündüz ortasında söner ışığım
Kör gözden süzülen nazar gibiyim

Toprak ise ahiretin kapısı
Suçlu-suçsuz belli olur hepisi
Sanki ağaç vücudumun yapısı
Ömrünü öğüten hızar gibiyim

Yenilmez şahsiyet güya tek bendim
Yazık ki sadece gölgemi yendim
Kendimin sözünü dinlemem kendim
Etkisi olmayan azar gibiyim

Dünyaya gelişte sevmekti gaye
Asla beklemedim dostluktan paye
Kalem-kâğıdımdır bana sermaye
İdam fermanımı yazar gibiyim

Haksızlık görünce olmadı rızam
İhanet bilmedim çoktu arızam
Baldıran nar verdi gitti hafızam
Ölüsü kaybolan mezar gibiyim

Yazın gölge yoktu kışınsa sıcak
Dikenle doluydu açılan kucak
Yaşarken boynuma bastılar ancak
Mezarın içinde uzar gibiyim

O QIZIN ADI NƏYDİ

Məhərrəm QASIMLI

Yenə də yadıma düşdü o günlər
Xəyalım boyunca ilğımlar¹ axdı
Ömrün dan² yerində titrədi yellər
Sinəmdən bir adın dumanı qalxdı

On beşə yetməyə vardı bir azca
Ömür yaz üzünə³ sabahlamışdı
Özümdən⁴ böyüyü sevirdim ancaq
Ürəğim yaşımı qabaqlamışdı⁵

Gəlip getməyinə gəndən⁶ baxardım
Qaçıp dayanardım məktəp yolunda
Sınıfə girəndə çox darıxardım⁷
Heyf⁸ mən yeddidəydim sevdiyim onda

Uzaqdan boylanıp⁹ onu süzərdim
Yaxına getməyə olmazdı heyim¹⁰
Qəfil rast gələndə tir-tir əsərdim¹¹
Özünü bilməzdi yazıq ürəyim

Nəfəsi qarışıq duydu mən səsinə
Bir gün qapısında bizim məktəbin
O möcüzə günün zəlzələsini
Öluncə unudan deyiləm yəqin¹²

Dağıldı uçuldu məktəp elə bil
Divarlar töküldü üstümə sanki
Gördüm ki ayağım yerində deyil
Yer-göy də dayanıb gəstimə sanki

Qızın bu tufanda xəbəri yoxdu
Sakit ötüp¹³ keçti oradan bildim
Məktəbin uçulan bir yeri yoxdu
Zəlzələ məndəymiş sonradan bildim

Qızgilin məhləsi ən sevimliydi
Müqəddəs bilirdi könlüm oranı¹⁴
Şövqünü¹⁵ itirip o küçə¹⁶ indi
Daha istəmirəm görüm oranı

Məktəbi qurtaran təki¹⁷ verdilər
Deyəsən¹⁸ uzağa bir dağ kəndinə¹⁹
Tanıyanlar mənə kefsiz²⁰ gördülər
Xəlvətçə²¹ ağlayıp dözdüm²² dərdinə

Sonra uzaqlara yol aldı gəhim²³
Könlüm gah bulandı gah da duruldu
Dağıldı buludum yox oldu çənim²⁴
Onu soraklayan²⁵ yollar yoruldu

Ürək ilk sevgini unudan deyil
Hərdən²⁶ xəyalımda gedirəm dərsə
Arxaya baxıram otuz neçə il²⁷
Tanıya bilmərəm bəlkə də görsəm

Həzin²⁸ bir nisgildi²⁹ o şirin yaram
Ağlayan könlümü ovutmuşam mən
Bir şeyi özümə bağışlamıram
O qızın adını unutmuşam mən

Yenə də yadıma düşdü o günlər
Dalğın xəyalımı bir nisgil əydi³⁰
Ömrün dan yerini titrətdi yellər
Ay Allah³¹ o qızın adı nəydi?

¹Serap ²Şafak ³Yüzünə ⁴Kendimden ⁵Önünə keçmişti
⁶Uzaktan ⁷Özlerdim ⁸Ne yazık ⁹Ayaküstünə dikilmək
¹⁰Gücüm ¹¹Titretdim ¹²Asla ¹³Sessiz gəlip geçti ¹⁴Orayı
¹⁵Şevkini ¹⁶Sokak ¹⁷Gibi ¹⁸Bence ¹⁹Köyünə ²⁰Keyifsiz
²¹Gizlice, ²²Katlanmaq ²³Gemim ²⁴Sis ²⁵Soran ²⁶Arada
bir ²⁷Yıl ²⁸Həzin ²⁹Gam/dert ³⁰Büktü ³¹Allahım

TANPINAR'IN ŞİİRİ

Mehmet KURTOĞLU

Şiiri “muzdarip ve huzursuz ruhun saf lisani” ve “kendi içimizde kâinatı bulmak sanatı” olarak tanımlayan Tanpınar, bu ifadeyle poetikasında daha çok kendini tanımlamıştır. Zira bir başka yerde ise etkisinde kaldığı Valeary’in izinde giderek şiir-rüya ilişkisi üzerinde durur. “Rüya cemiyetle anlaşamayan sanatkârın gittiği yer. Bazı sanatkârlar sadece rüyalarını yazmışlardır” der. Aslında yaptığı bu tanımlar başka sanatçılar üzerinden kendini tanımlamasıdır. Kendisi de rüyalarını yazmış, “kendi içindeki kâinatı” bulma peşine düşmüştür. Ancak Tanpınar, bunu şiirden daha çok romanlarında başarmış bir sanatçıdır. Zira yaşamış olduğu muzdaripliği ve huzursuzluğu şiire yüklemiş, kendi hakikatini şiirde göstermek istemiştir.

Şair değildir ama iyi bir şair olduğunu düşünmektedir. Derin estetik kaygısıyla kült eserler yazmış fakat bu derin estetik kaygısının şiirinin önünde bir engel olduğunu görememiştir. Bu da belli bir poetik çevre içinde yer almasına engel olmuştur. Çağdaşları Yahya Kemal, Necip Fazıl gibi büyük şairleri aşamamıştır. Çünkü onun şiiri kurgu şiiridir, birden değil parça parça ilham gelir. Tıpkı bir nesri yazar gibi önceden hazırlanır şiire. İlham avcılığı dedikleri durumu yaşar Tanpınar. Hayatı boyunca şiirinin nerede durduğunun farkında olmamıştır. Şiir üzerine büyük laflar etmiş ama büyük şiiri yazamamıştır. Günlüklerinde bir gün kendisinin farkına varılacağını söylemiştir ama ne yazık ki, bu farkına varış şiirinde değil, romanlarında nesirlerinde gerçekleşmiştir.

Şiiri diğer sanat dallarından ayıran ve ayrı bir önem veren Tanpınar, sanatın künhüne varmış biri olarak -ne yazık ki- şiir üzerine yazdıklarıyla şiirleri arasında bir bağ kuramamıştır. Ahmet Haşim’in, Valeary, hatta hocası Yahya Kemal’in etkisinde kalmıştır. Türk edebiyatında üzerinde en çok durduğu şiiriyle değil de, nesriyle önemli ve özel bir yere sahip olmuştur. Tanpınar, yol açan, peşinden gidilen büyük şair değildir. O büyük şairlerin peşinden gitmiş biridir.

Şiirinde Yahya Kemal, Ahmet Haşim Paul Valeary gibi şairlerin etkisi yanında kendi kuşağından şairlerden de etkilendiğini gösteren mısralar vardır. Örneğin Yahya Kemal’in şiirinde “deniz” ve “gemi” imajı birçok yerde geçer. Oysa aynı imajları Tanpınar’ın şiirinde de görürüz. Yine bir şiirinde Yahya Kemal’in *Sesiz Gemi* şiirine gönderme yaparak; “Dönmeyen gemiler olduk açıktan/ Adımızı soran, arayan var mı” diye sorar. Yahya Kemal’in “dalga kıvrımları arasında büyük tenhalık” ve “Musikiyle bir âlem kesilir çalkantı” mısraları ile yine Necip Fazıl’ın “Bir bardak su gibi çalkandı dünya/ Söndü istikamet, yıkıldı boşluk” mısraını çağrıştıran “içimizde sonsuz çalkanan deniz/ gülümseyen yüzü kaderin bize” mısraını yazmıştır. Bir başka şiirinde ise Necip Fazıl’ın “Bu yolu dönerken arkana bak da/ Köşede bir lahza kaliver gitsin” mısraına karşılık “Önünde açılan bu gurbet yolu/ şehrin kapısında bir lahza durdu” mısraını yazmıştır. Yeni Tanpınar kendi kuşağından olan Necmettin Halil Onan’ın “Dur Yolcu” şiirine karşılık “Bir Yolcu” şiirini metafizik bir ürpertiyle kaleme almış fakat Onan’ın vermiş olduğu güçlü duyguyu Tanpınar verememiştir. Tanpınar mistik değildir fakat zaman zaman metafizik ürpertiyle şiirler yazmıştır. Döneminin güçlü ve büyük şairini Necip Fazıl’ın metafizik ürpertiyle kaleme aldığı şiirlerde büyük bir coşkunluk ve içsellik hâkimken, Tanpınar’da cümleler silik ve sönüktür. Örneğin “Bir Yolcu” şiirindeki “Ölüm çiçek açmıştı bu gençlerin kanında/ Zafer bir haledir ki kemiklerini bekler” dizesi metafiziktir fakat coşkun bir söyleyişe, güçlü biçimselliğe ve müzikaliteye sahip değildir. Çünkü Tanpınar, anlaşıldığı kadarıyla şiirlerini bir anda ilham geldiği gibi oturup yazan bir şair değil, zaman ve süreç içinde şiiri oluşturan, ilhamı zorla çağırın bir şairdir.

Nesirdeki ustalığını şiirde gösteremeyen Tanpınar’ın şiiriyle nesri arasında güçlü bir bağ vardır. Nesri kurguladığı gibi şiiri de kurgulamıştır. Örneğin en güçlü şiiri “Bursa’da Zaman” aynı zamanda *Beş Şehir* eserinin Bursa bölümünde anlattıklarının bir yansımasıdır. Tanpınar’ın en kudretli şiiri olarak kabul edilen “Bursa’da Zaman” *Beş Şehir*’deki “Bursa’da Zaman” bölümünün şiire dökülmüş halidir. Tanpınar bununla nesirde ortaya koyduğunu şiirde de koyabileceğini sanki göstermek istemiştir. Ustası Yahya Kemal’in “Süleymaniye’de Bayram Sabahı” şiirinde ortaya koyduğu duyguları Tanpınar “Bursa’da Zaman” şiirinde ortaya koymuştur. Geçmiş bir imparatorluğun tarihini şiirleştiren Tanpınar, “deruni âleme girince zaman değişir” düşüncesinden yola çıkarak zaman ve mekân olgusunu bu şiirinde göstermiştir.

Şiir ve Rüya bölümünde, rüya hakkında; “*zaman mefhumu artık onun için yoktur. Saniyeler bu gölgeler âleminde ebediyet kadar uzundur yahut daha iyisi, mahpus ve münfail olduğu bu dünyada her tasavvur kendi başına bir andır. Mücerredin terkiibini yaşıyor. Uyurken konuşan adamın sesi ne kadar uzaktan gelir. Belli ki artık kendisi olmayan bu ağızdan üst üste yığılmış çağlardan konuşmaktadır*”¹ diye yazar. Böylece gerek nesir gerek şiirinde mekânı anlatırken, tıpkı bir rüyadaymış gibi hülyalara dalarak yazan bir adamdır. Valeary’nin uyurgezer şiir yazması gibi Tanpınar, hülyalara dalarak nesir ve şiirini yazmıştır. Onun şiiri, uyurken konuşan adamın şiiridir. Kendi sesi değil, mekânın ve zamanın sesidir. Bu yüzden Tanpınar’ın şiiri kurgusal ve coşkun olmaktan uzaktır. Örneğin Baudleare ve Necip Fazıl şiiri insanı içine çeker, okuyanı zehirler, hafakana boğar. Tanpınar’ın şiirinde ise asla böylesi bir şey söz konusu değildir. O bize bir tabloyu anlatır, renkler ve seslerden bahseder.

Tanpınar, Türk edebiyatında bir şairden daha çok bir romancı, bir nesircidir. Örneğin günlüklerinde romancılığından daha çok şiirini önemseydiğini, şiirini çok büyük sandığını görürüz. Oysa Tanpınar’ın şiiri üzerinde çalışılmış, düşünülmüş, estetik kaygısı olan iyi bir şiirdir ama büyük bir şiir değildir. Tanpınar’ın şiiri insanı sarsmaz, zira duygudan daha çok bilgi, derinlikten daha çok tasvir ve estetik kaygı ön plana çıkar. Onun şiiri Mayakovski’nin “*şiir işçiliktir*” dediği türden bir şiirdir. İçten gelen güçlü bir sestene daha çok dıştan gelen görüntüler dizgesidir. Şiirinde tasvir vardır. Tanpınar, “*Edebiyat Üzerine Makaleler*” adlı kitabında *Şiir Hakkında, Bugünün Şiiri Üstüne, Şiir Ölüyor mu, Şiire Dair, Şiirin Peşinde, Şiir ve Rüya, Şiir ve Dünya Ölçüsü* gibi yazılarıyla şiirin künhüne varmış, derin analizler yapmış bir yazar olduğunu göstermiş, fakat güçlü şiirler yazarak, kendi poetikasını oluşturmuş bir şair değildir. Oysa çağdaşları Yahya Kemal, Ahmet Haşim, Necip Fazıl şiirleri ve poetikalarıyla büyük şairlerdir.

Tanpınar, kişilik olarak silik ve zavallı bir sanatçıdır. Sıkıntılı ve trajik bir hayatı vardır. İnanç problemi yaşayan arafta bir adamdır. Bohemdir. Çağdaşı Necip Fazıl gibi ölüm, zaman, kadın vs. konular etrafında dönüp durmuştur. Zaman onda bir problem olarak vardır ve hemen hemen birçok şiirinde zamana yer vermiştir. Örneğin “*bitmek bilmeyen hıncı zamanın/ her şey bana karşı kendi içimde*” diyerek zamanla olan kavgasını/ sıkıntısını dile getirmiştir. Ama çağdaşı şair ve yazarlar gibi bu bohemlikten bir şiir çıkaramamıştır. Kültür ve estetik yönünün ağır bastığı, nesrini konuşturduğu, hatta nesri şiirleştirdiği bir “*Beş Şehir*” gibi bir şaheser yaratabilmiştir. Romanlarında kendisi ve çevresi vardır. Şiirlerinde ise içinden geldiğini söylemeyi değil de, nasıl söyleyebilirim endişesini yaşamıştır. Bu söyleme sıkıntısı onun yaratıcılığını sınırlamıştır. Bu biraz da onun mükemmeliyetçiliğinden kaynaklanır. Kemal Tahir, “*mükemmeliyetçi sanatçılar fazla eser üretemez*” der. Bu tam Tanpınar için söylenmiş bir sözdür. Öyle ki Tanpınar, yayınlamış olduğu roman ve şiirlerine dahi bitmiş nazarıyla bakmamıştır.

Tanpınar’ın şiiri *sükûnetin çocuğu* olarak gördüğünden dolayı ideolojik/sloganik ve kavgacı şiirle arasına mesafe koymuştur. Ne çağdaşı Nazım Hikmet gibi sosyal içerikli ve ideolojik, ne de Necip Fazıl gibi kendi kendisiyle hesaplaşan, zaman zaman kavgacı bir dile yaslanan şiirler yazmamıştır. Şiiri kişiliğidir. Nasıl kişiliği yaşadığı dönemde silik bir portre olarak kalmışsa, şiiri de öylece kalmıştır. Sanatçılığını şiirle değil, roman ve nesirle ortaya koymuştur.

Tanpınar, şiirin meselelerini çok iyi bilen, yalnızca kendi ülkesindeki değil, dünyadaki şiir ve sanat olaylarını yakından takip eden bir yazardır. Örneğin kendi şiiri üzerine dururken, şiirimizi bir mesele olarak görmüş, yeni kurulan Cumhuriyet ile birlikte şiirimizin nerede durduğunu ve nereye gideceğini anlamaya çalışmıştır. Tanpınar’a göre dil, vezin ve ses olmak üzere bugünkü şiirimizin üç meselesi vardır ve bu meselemizi henüz halletmediğimizi söyler. O şiirimizde gördüğü meseleyi kendi şiirinde de görmüş fakat çözebilmiş değildir. Örneğin şiirinde dil problemini halletmiş fakat sesi yakalayamamıştır. Necip Fazıl’ın şiirinde olduğu gibi insanı alıp götürün yönü yoktur hece ölçüsüyle yazdığı şiirlerin. O bir edebiyat tarihçisi, bir estetisyen sanatçı fakat iyi bir şair değildir. Gerçeklikten daha çok rüyaya, hakikatten daha çok hülyaya yakındır. Tanpınar, gerek şiirinde gerekse nesirlerinde kendi hakikatini ters yüz ederek anlatan adamdır. Muzdarip ve huzursuzdur ama bunu şiire dönüştürememiştir ama en güzel şekilde nesre yani romana dönüştürmesini bilmiştir.

¹A. Hamdi Tanpınar, *Edebiyat Üzerine Makaleler*, sh.33, Dergâh Yay. İstanbul, 2011

BÜYÜLÜ TOPAÇ**İbrahim ERYİĞİT**

-Topacın piri Haluk Zeki beye-

Gökkuşığı renkleri görünürde desenim
Hoşgörü deryasında semada uçar tenim

Rengiyle övünmeyen beşer insan bilinir
Semadayken hepsinin boyları silinir

Haykırır bütün renkler: hepimiz biriz madem
Dönmeye başlayınca basarız sırra kadem

Durmamla sona erer aklın sonsuz seması
Yeryüzünden kaybolur karanlığın teması

Kamil insan bakarak insan içini okur
Kusur görmeyen kişi gönlüyle sevgi dokur

Yücelten sevdiğini yüceltir sevgisince
Alçaltan kızdığını alçaltır nefretince

Kusur diye görülen belki de gücümüzdür
Özrü güce çevir bak yaşanan günümüzdür

Ben aciz bir topacım siz üstümde rengârenk
Bir oluşun sırrında yaşanılır ol ahenk

Cam aynaya dönüşür arkasındaki sırla
İnsan kendini bulur topacın esrarıyla

Her insan ayrı renktir görmeyen hüzünlenir
Topacın dönüşünü seyreden büyülenir.

GÜL İÇİNDE GÜL'Ü BİLSEM**Bestami YAZGAN**

Deli dolu gezer miydim
Yol içinde yolu bilsem
Bu kadar çok yazar mıydım
Dil içinde dili bilsem

Hem arıya hem peteğe
Ders verirdim kelebeğe
Konar mıydım her çiçeğe
Bal içinde balı bilsem

Gönül başlar bir savaşa
Aklı vurur taştan taşta
Öyle akar mıydım boşa
Sel içinde seli bilsem

İster fazla ister noksan
Ne gelirse O'ndan ihsan
Eder miydım derde isyan
Hâl içinde hâli bilsem

Bülbül gibi uyanırdım
Yaprağına dayanırdım
Kokusuna boyanırdım
Gül içinde gül'ü bilsem

Goncasını dermez miydım
Kurtuluşa ermez miydım
Uğruna can vermez miydım
Gel içinde gel'i bilsem

EY KALBİM**Osman ARSLAN**

Ey kalbim az yavaşla yine aldın gemini
Kim doymuşki hasretin buğulu yâr demine
El salla yolcularken gurbete can gemini
Ereceksen sevdânın ulu diyâr demine

Firâk sana mı haram güneşler göç ederken
Neden ziyâsı kaçmış gözlerin kan deminde
Mûcizeye çağrıldın turnalar "göçe" derken
Kanatların büyümez neden isyan deminde

Cana var kastedenler kelebek dahî olsa
Bir yudumda bitmez mi taht-ı fenâ demi bu
Ruhunda büyüyen nur böyle ilahî olsa
Bir adımda bitmez mi taht-ı senâ demi bu

Ne var gün içinde hâk ile yeksân olacak
Şimdi abdâl olanın halka noksan demidir
Batmayan güneşlerde ille dermân olacak
Umuttan ötesi yok afva ferman demidir

TAŞIN YÜREĞİ SIZLAR**Hayrettin DURMUŞ**

Gönüller arasında açıldıkça uçurum
Taşın yüreği sizler dağlar yüz yüze gelir

Soylu sevda yangını sarsın diye yüreği
Gül kokulu ay yüzlü canan ikaza gelir

Sabri kalkan eyleyip kuşanırsan sevgiyi
Haralar saray olur vahşi at dize gelir

Gümüş yüklü kervanlar uğramaz semtimize
Tepeden tırnağa aşk şükür ki bize gelir

Doğrasan dilim dilim gam değil ki sevgilim
Lâkin kem göz değerse sevdamız göze gelir

Yalancı vahalarda su arayan biçare
Senin kokunu alsa koşarak köze gelir

Kandilinde fitilim ateş ne yapsın bana
Ayazlar yana döne bahara yaza gelir

Mahmuzlayıp atını geçersen derbentleri
Sevdayla tırmanınca yokuşlar düze gelir

İz sürdükçe süvari söz ırmağına varır
Akan su yatağına insansa öze gelir

İNTİZAR**İbrahim TÜRKHAN**

Nasırlaşan sitem kalır sadece
Birkaç nakarata sığın sevdadan
Yıldızların matem yeridir gece
Göğe yayılacak sessiz bir figan

Yıllar yağlı kement dolanır boyna
Acılar cellâttır hüznler zindan
Kaçılmaz gerçeği haykırır ayna
“Önünde ölüm var gerisi yalan!”

Ağzının payını alarak gönül
Yüz üstü yıkılır yaman mı yaman
Ne bülbülde şevk var ne davetkâr gül
Bağlar çöle döner yer gök toz-duman

Meçhul terennümler kafiyelenir
Dilin arkadaşı ne saz ne keman
Ömür kor halinde akan nehirdir
Serapa dönüşür bir anda umman

Dişliler matemde akrep mecalsiz
Sonsuzluk yolunda susar yelkovan
Koymaz geride ses ne de ufak iz
Âna hapsolarak kaybolan zaman

GİDENLERİN ARDINDAN**Ö.Kaplan KOZANOĞLU**

Ne var gidenlerden geriye kalan
Hatıralar bile oluyor yalan
Zaman zaman belki gözlere dolan
Bir iki damla yaş hepsi o kadar

Mazide kalıyor her şey zamanla
Yılların bir farkı kalmıyor anla
Nasıl yol bulunur sonsuza sonla
İşte bütün telaş hepsi o kadar

Dolaştım dünyayı hep diyar diyar
Yaralı gönlüme bulamadım yar
Bilirim sesimi yalnız o duyar
Terk etmeyen yoldaş hepsi o kadar

BİLESİN**Azade TURAP**

Arama mazide arama artık
Merhem yok onulmaz yarama artık
Gördüğün eş-dostta karama artık
Muradın almadan sende ölesin
Ben o eski ben değilim bilesin

Var git sen yoluna nasıl öl deyim
Mahkûmum sevdaya say ki çöldeyim
Dolanır dururum gayrı dildeyim
Cehennem görmüşe ateş neylesin
Ben o eski ben değilim bilesin

Sevinme düşersen namert birine
Battıkça batarsın gönül kirine
Kırılan bir daha gelmez yerine
Uğruma ömrünü feda edesin
Ben o eski ben değilim bilesin

Anladım bu gönül bana yar olmaz
Bin kere ölene ölüm zar olmaz
Sebepsiz gidene gidiş kâr olmaz
Gittiğin yerlerden öte gidesin
Ben o eski ben değilim bilesin

Ne diye severler seni ki halen
Olmazsın bilirim ne dost ne yaren
Aklını topyekûn kaçırdın zaten
Ağlanacak hale yine gülesin
Ben o eski ben değilim bilesin

Vasiyet bıraktım bin bir zar sana
Demem artık yetiş yârim sar sana
Halim işte ayan beyan yar sana
Azade ölürken neyi dilesin
Ben o eski ben değilim bilesin

NEDEN GELMEZ**Nuri PEKÖZ**

Ümitler hüsrana döndü söyleyin
Geniş dünya bana dar neden gelmez
Bahtımın yıldızı söndü söyleyin
Yüreğimde yanar kor neden gelmez

Yüreğimden hurufâtın silindi
Ve ateş kınandı cürmün bilindi
Canım cemaline bedel alındı
Yoktur gamdan başka kâr neden gelmez

Bilmem esrarını ermiş değilim
Dünyada bir sefa sürmüş değilim
Veçhini âlemde görmüş değilim
Her şey aramızda sır neden gelmez

Siyah nikap çekmiş melâlin gizler
Pinhan eder canı her halin gizler
Sahrada dolaşır ve yolun gizler
Serabımdır benim, yâr neden gelmez

Ey hayal çiçeğim solar bu vaha
Rüzgârlar zülfüne değmedi daha
Bir çöl gecesinde sığın Allah'a
Hakk'tan umudumuz var neden gelmez

Hayra çıkar diye bu düş beklerim
Başım yerde gözlerim yaş beklerim
Hüsnün ile gönlüm sarhoş beklerim
Dağlarım çöktü kar neden gelmez

Yâra gizli gider ehli aşk olan
Sırrımı âleme eyleme ilan
Mücrim *Atba* seni bekler bir zaman
“Seviyorum seni!” der neden gelmez

İZDÜŞÜMÜ**Halil GÜRKAN**

Gün saklanır yine dağlar ardına
Gecenin kurşunu vurur düşümü
Bir güvercin ağlar kendi derdine
Peşimdedir aşkın her izdüşümü

Kaybolurken günün gülümsemesi
Kanar ince ince açtığın yara
Duyduğun sevdanın son inlemesi
Göç eder duygular başka diyara

Mahkûm olur sevgi bir tek heceye
Bazen sükût sarar ağlarım bazen
Saçılır sitemler sarhoş geceye
Gönlüm yorgun argın dönen semazen

Gittikçe uzarken mesafelerim
Gamlanan semada bir yıldız kayar
Kalbur olur karanlığı elerim
Bozular âlemde ayarsız ayar

Garip bir türküye dolanır dilim
Hüzün kıvamına dönüşür zaman
Ağlar anılardan kalan son dilim
Aşkın ayazından titrer asuman

Sevda sarayında yangın sürerken
Kalbim gözlerine boşa yalvarır
Gidişin semayı kat kat durerken
Mahcup çılgınlıklarım Fizan'a varır

BULUNMAZ**Köksal CENGİZ (Niyazkâr)**

Sanma ömür sevenlere yâr olur
 Çoğunun adını bilen bulunmaz
 Değil gurbet sila bile dar olur
 Gözünün yaşını silen bulunmaz

“Ne o yandan ne buyandan soran var
 Felek gibi cefa ile yoran var
 Hep derdim ki yâr diyerek saran var
 Satarız canı da alan bulunmaz”

Dert çeksen de kim dermandır derdine
 Sormazlar ki bu adamın derdi ne
 Gün dolanır gelir gece dördüne
 Gönül kapısını çalan bulunmaz

Fitrat bu sevmeye aşına yürek
 Hele ki âşıkça can vermek gerek
 Gel deriz hicrana “hesabı görek”
 Yâr ile sohbetle yalan bulunmaz

Cananın sitemi canana nazdır
 Şairsen dostuna nazire yazdır
 Gerçek sevenlere bir ömür azdır
 Dünyaya gelsek de kalan bulunmaz

Nasıl bir sevdaya olmuşum duçar
 Ben ona meftunum o benden kaçır
 Billahi *Niyâzkar* sevinçten uçar
 Vuslattan ziyade şölen bulunmaz.

SONSUZ AŞKIN İLK BASAMAĞI**Hasan KONÇ**

Geceme ışıktır günüme kazanç
 Ruhuma huzurdur ötede övünç

Yarla buluşulan mukaddes vakit
 Ondan uzaklarda yaşanır gel git

Bitmez ne karmaşa ne de ıstırap
 Varılan menziller sadece serap

O varken başka aşk aramak niye
 Secde Rabbimizden eşsiz hediye

Nasipsiz bedbahtlar ancak yalanlar
 Hazzını tadanlar bu sırrı anlar

Karanlık dünyada tebessüm secde
 En yalın en aziz en masum secde

Secdesiz kalplerde nefsin zehri var
 Secdeli alında cennet mührü var

Teslimiyet ile şanlı yöneliş
 Tevazu sırrına büsbütün eriş

Secde sonsuz aşkın ilk basamağı
 Yaşanan anların en zirve çağı

Secde kurtuluşa atılan adım
 Secde cevap bulan her bir imdadım

Secde benim için dünyadan murat
 Kullukta yaşanan eşsiz saltanat

MEDET YA SÂHİBEL EMÂN**İsmail GÖKTÜRK (Aczî)**

Resûlü sakaleynsin sultânı enbiyâsın
Ümmetin nûr-u ayn-ı kâinâta ziyâsın
Raûfur rahîm dedi vafında seni Mevlâ
Âlemlere rahmetsin dü-cihanda ulyâsın

Sensin risâlet-penah vesile-i hidâyet
Ağûş-u şefkatinde rûz-i mahşer selâmet
Salât-ı selâminla mâkes bulur her duâ
Emînsin emânına son nefesler emânet

Sidre-i müntehâda mihmân cemâle mazhar
Hakkın rahmetini sen ettin kullara izhar
Bir selâminla senin ömürler bulur safâ
Bin can fedâdır bir kez kılsan muhabbet nazar

Feyzinle küşâd olur dil sadr inşirah bulur
Emmâre âdem olur tebdil eder doğrular
Mehâbet-i cemâlin mir'ât-ı kevne şua
Sen kılavuz olmasan mükevvenât savrulur

Perişân-ı hâl iken hâl arzetmek olur mu
Esfele sâfilînden niyâz etmek olur mu
İsm-i pâki şerîfin gâm-ı pinhâna rehâ
Sâhib gel demiş gedâ hiç nâz etmek olur mu

Kulûb-u ârifânda postlar sana serilir
Âşıkân sohbetinde senin kokun derilir
Yakînini artırsan, fakîri kılsan ihyâ
Senin kapında kıtmîr olan sevindirilir

Mâsiva pazarında Aczî bîmârın senin
Ümmete kol kanatsın gelir tımârın senin
Gönül âyinem puslu edemem medh-ü senâ
Meşayihin dilinde çağlar pınarın senin

TOPLADIM GÖÇÜMÜ**Haşim KALENDER**

Hazan mevsiminde döker yaprağı
Baharda filizler dal yine çıkar
Beden aslım deyip sarar toprağı
Çoğalır doğanda kul yine çıkar

Ölümde ararken sonsuz olanı
Zamanla geçerken izler talanı
Doyarım sandığım koca yalanı
Bağlarım çıkmaza yol yine çıkar

Ahirin meçhuldür gidişin kesin
Sonucu sorgudur sonlu herkesin
Bir düğüm çalınır çıkmaz nefesin
Gizlenmiş ömründe yıl yine çıkar

Aciz boyun büker ümit kesilmez
Veren çok büyüktür verse eksilmez
Düşünce kaldırır kul bunu bilmez
Tutup darda alan el yine çıkar

Madde madde ara hayat var dinde
İbadet farz olmuş bu günde dünde
Doğrular mahkûm ya geldiğim günde
Tek tek söyleyecek dil yine çıkar

Nefsi doyurmaya dünyalar yetmez
Toplasam göçümü bir çanta etmez
Kalender nefesle her işin bitmez
Rüzgâr yine eser yel yine çıkar

BABADAN EVLADA**Halit YILDIRIM**

Baba yüreğine taşandır deme
O taşı bir bakış deler be evlat
Nasihat etmeme yaşandır deme
Seneler sana da güler be evlat

Sözlerimi gülden ağırdır sanma
Babanı kör cahil sağırdır sanma
Yolunu en yeni çığırdır sanma
Her düşü bir gerçek siler be evlat

Gençsin boyun posun yerinde şükür
Nefsine yenilme yürüme vakur
Akıl denen yoza gerekir fikir
Kibir bela okun biler be evlat

Belki seni yakan bir peri vardır
Lakin bu çağlarda kalp gözün kördür
Unutma onun da namusu vardır
Şehvetin aklını çeler be evlat

Oku da adam ol cehalet kötü
Hayat müşküllerle dolu bir kutu
Helal bir eş bir iş başında çatı
Her baba bunları diler be evlat

Hayat oyun değil oynayıp dursan
Neler var içinde gerçeği görsen
Keşke o nefesine bir yular vursan
O seni taşlara çalar be evlat

Belki kulak çektim vurdum bir sille
Bil ki doldu kalbim ateşle külle
İsterim ki yolun bezensin gülle
Dikenler ayağın deler be evlat

Ben acı söylerim kırılсан bile
Kulak ver sözüme darılсан bile
Çalış gece gündüz yorulсан bile
Hayat koşmayı eler be evlat

Sen de baba olur anlarsın beni
Maziyi hatırlar dinlersin beni
Ben belki göremem o zaman seni
Gözyaşın kabrimi sular be evlat

ESME DELİ RÜZGÂR**İsmail GÜL**

Esmе deli rüzgâr esme ne olur
 Esip de kıracak dal mı bıraktın
 Ne zaman doğrulsam kırdın belimi
 Ayakta duracak hal mi bıraktın

Heder ettin o en güzel çağımı
 Bahar gelmez kar kaplamış dağımı
 Diken sarmış bostanımı, bağıcı
 Koklayıp dermeye gül mü bıraktın

Neydi bana kastın bir ömür boyu
 Hep suçlu gördün de demedin iyi
 Irmağı kurudu kesildi suyu
 Suna eylenecek göl mü bıraktın

Bir hâlden bilmeze kul ettin beni
 Eşime dostuma el ettin beni
 Bülbülce şakırdım lâl ettin beni
 Derdimi diyecek dil mi bıraktın

Ne yapsam bir türlü geçmedi nazım
 Bitmedi karakış gelmedi yazım
 Bağlamam kırıldı ses vermez sazım
 Mızrabı vurmaya tel mi bıraktın

Dindirmedin gözlerimin yaşını
 Bırakmadın biçarenin peşini
 Söndürdün gönlümde aşk ateşini
 Duman mı bıraktın kül mü bıraktın

CANLARIM**Ahmet ARSLAN**

Elimin değdiği sular tutuştu
 İçim dışım yanar oldu canlarım
 Sevinç hüznün bir birine katıştı
 İki gözüm pınar oldu canlarım

Gururlu yan kötü şeyler düşündü
 Rüzgârından dağlar taşlar aşındı
 Tevazu mu bu dünyadan taşındı
 Kâlp bir taşta döner oldu canlarım

Eza cefa bulacak o bedeni
 O İblisi kendine dost edeni
 Nefsinin peşine düşüp gideni
 Dağlar taşlar kınar oldu canlarım

Yine de var çıra gibi yananlar
 Resul'ümü yalnız Hak'la ananlar
 İtikadın otağında kalanlar
 Yaradan'ı anar oldu canlarım

Sen bilirsin pişmanlığı Ey Gaffâr
 Celâlınden zerre titrer Ey Kakhâr
 Sana yoktur itirazım Ey Cebbâr
 İman fidem çınar oldu canlarım

İsyanın saati değil kurulan
 Hasret hançeridir bağra vurulan
Arslan Ahmet özlem şimdi sorulan
 Gönül yaram kanar oldu canlarım

MEĞER GAZELİ**Durmuş KAYA**

Aşk gönülde demlenende hicrân-ı âhmîş meğer
Yunus güneş demişti şimdi günâhmîş meğer

İnci mercan gözlerin güllerin gölgesinde
Her seher canlar yakan bir çift silahmîş meğer

Var mı aşkın pençesinden canlı çıkan sevgili
Bir kızıl lâle sanmıştım zülfün siyahmîş meğer

Ellerinden mey süzülse sarsa kehkeşânımı
Saçlarında yıldız kaynar kaşların mâhmîş meğer

Ansızın bir mûcizeyle gelsen alsan cânımı
Cân ki aşkın gurbetinde sonsuz eyvâhmîş meğer

Bir sihirbaz çiçeksin ki nur saçarsın, her gece
Kuytularda kör karanlık sende sabahmîş meğer

Mecnun'uyum hangi dilden dinlesem hicrânımı
İsmi Leylâ desem de yâr dilber-i şâh'mîş meğer

Sen neden boynun bükersin gözlerinden kül dökersin
Aşka âşık bir nökersin sonun berzahmîş meğer

Aşk gönülde demlenende hicrân-ı âhmîş meğer
Yunus güneş demişti şimdi günahmîş meğer

TANPINAR'IN ŞİİRİNDE HÜLYALI ZAMANLAR

Kibar AYAYDIN

Türk edebiyatının kendine mahsus “renkli” simalarından olan Tanpınar, muhtelif sahalarda eser vermiş olmakla birlikte; kendisi daha çok “şair” vasfıyla anılmayı istemiş bir sanatkârdır. Romandan hikâyeye, makalelerden, denemeye; edebiyat araştırmalarından, şiire kadar pek çok sahada eser vermiş olan Tanpınar’ı, benzerlerinden ayıran en önemli yanı, hiç kuşkusuz “estet” bir mizaca sahip oluşudur. “Estet”ler hayata daima hülyalı bir zaman tülünden bakarlar. Onların mizaçları “masal” ile “rüya” arasında eklektik bir yapıya sahiptir.

Ahmet Hamdi Tanpınar, kendi şiirini “rüya” ile “masal” arasında geçişken zaman aralıkları içerisinde inşa eder. Onun şiiri ontolojik varlığımıza giydirilmiş, zaman zaman ruh cidarlarından çıkarak; evrenin çeşitli boyutlarına yapılan, mekân ötesi bir yolculuktur. Tanpınar bu yolculuğu bedeninin astral kimliğinden uzak, “tayı-zaman”ın “ân-ı seyyale”sinde gerçekleştirir. Özellikle; “Ne içindeyim zamanın/Ne de büsbütün dışında/ Yekpâre, geniş bir ânın/Parçalanmaz akışında” mısraları bu “ân-ı seyyale”nin nazım olarak ifâdesidir. “Saf Şiir”den başka bir gayesi olmayan Tanpınar, nazmını hecenin ahengiyle terennüm eder. O, bir yönüyle şiirini, nöronlarına varıncaya kadar, “teksif edilmiş bir dikkatin” duygu ve düşünce spektrumları haline dönüştürür. Ele aldığı temalar bu dönüşümün anıl merkezinde sistematik bir şiir retoriğini kurar.

Tanpınar, şiirde Ahmet Haşim ve Yahya Kemal’den pek çok şey devşirmiş bir şairdir. Fakat onun şiiri ne Haşim’e ne de Yahya Kemal’e benzer. Batı şiirinin “söz” ustalarından aldığı emanet kelimeler, onun şiirinde, asliyelerinden soyutlanarak, Türkçenin revnaklar güzelliğine girerler. Bu güzellik yer yer maddenin sert kabuğunu çatlatarak “rüya” naifliğinde “felsefi-estetik” bir aura meydana getirir. Türkçenin palyatif zemininde, insan hülyasını kanatlandıran, zamanı bir topaç gibi mısralarda çeviren Tanpınar, terkipçi zihni/felsefi şiirin estetik bir yorumcusudur. Şiirinde, soyut kavramları estetik bir form üzerinde inşa eden şair; şiirinin ana nescini, Batı ve Doğu irfanı temsil eden pek çok düşünce ve sanat adamının kelimeleriyle yoğurmuştur. Bunlar arasında Bergson’un “süreç ve sezgi” felsefesi, Freud’un “rüya ve cinsellik” yorumları, Gaston Bachelard’ın “Mekân Poetikası”, M. Proust’un “Geçmiş Zamanın İzinde”, Rilke, Valéry, Baudelaire, Mallarmé, Verlaine, Ahmet Haşim ve Yahya Kemal’in şiir anlayışlarını sayabiliriz.

Ahmet Hamdi Tanpınar, şiirini Türkçeni en naif kelimeleriyle örmüştür. Şiirinde fazlalık telakki edilecek hiçbir kelime yoktur. Zaten böyle bir fazlalık olsa “ince-tüy” ağırlığında şiirler meydana getiremezdi. Şiirleri üzerine çok çalıştığını, yorucu bir işçilikle bunları meydana getirdiğini başta dostu Ahmet Kutsi Tecer’e yazdığı pek çok mektupta dile getirmiştir. Mükemmeliyet endişesi ve estet mizacı onu ister istemez bu işçiliğe mecbur bırakmıştır. Estetler için “güzellik” idealize edilmiş bir formdur. Bu formun terkibine şahsî algıların oluşturduğu, daha çok da “göz”ün tat alabileceği her şey girer. Estetlerin güzel olan her şeyi idealize etmesi, “varlık” sınırlarını bu estet algılarla aşmak isteyişlerinde aranmalıdır. Tanpınar, metalinguistik düzlemde “egzistansiyalist” bir varlık olarak şiirsel sürece katılır. O, kendi sanatının kaidelerini, “Antalya Mektubu”ndan detaylı bir şekilde anlatmıştır. Şiirindeki “mükemmellik” fikrini Yahya Kemal’den aldığını söyleyen Tanpınar yukarıda adlarını zikrettiğim pek çok sanatkârın sanat anlayışlarından istifade ettiğini belirtir. Valéry’nin, Baudelaire’in, Nerval’in şiir sanatlarını çok iyi bilen Tanpınar, şiir ve sanat anlayışında “Bergson’un zaman telakkisininin mühim bir yeri” olduğunu vurgular. Asıl şiir estetiğini ise Valéry’i tanıdıktan sonra oluşturan Tanpınar, Freud’un psikanalizinden ve onu rüya yorumlarından oldukça fazlaca istifade etmiştir. Şiirleri ile roman ve hikâyeleri arasında oldukça kopmaz bağlar vardır. Tanpınar bu yönüyle bütün eserlerinde aynı duygu ve düşüncenin organik bütünlüğünü kurmuş bir sanatkârdır.

Tanpınar'ı diğer sanatkârlardan ayıran en önemli vasıfta “*estetik-süblimasyona*” teksif kabiliyetinin oldukça fazla olmasıdır. “*Dikkat benim ilahımdır.*” Diyebilen bir şairdir Tanpınar. “*Dikkat*” ile “*estetik-sublime*” irreal bir dünyanın kapılarını aralar. Tanpınar, aralık bu kapıları sonuna kadar açmasını bilmiştir. Her ne kadar az şiir yazmış olsa da onun bu dikkati seyir ve temaşa şiirinde estetik süblimasyonun zirvesidir.

Şiirde rüya nizamını kurmaya çalışan Tanpınar, yaşadığımız hayatın somut gerçekliğini rüyanın içerisinde eriterek, ondan esrarlı terkipler meydana getirir. Kırılgan, naif, geçişlerle şiirin dokusuna giren her kelime kendi içlerinde oluşturduğu ses ve anlam öbekleriyle, rüya nizamının “*ân*”lık sinematografisini oluşturur. Tanpınar “*Şiir ve Rüya*” makalesinde “*Rüyanın uykuya münhasır bir keyfiyet olmadığını*”, bilakis onu “*gece gibi içimizde*” taşıdığımız söyler; hatta “*tecrit ve teksif gibi zihnî ameliyelerimiz bile, bir bakıma göre, rüyaya yakındırlar. Zihnin bazı imkânsız vuzuh anları uyanık hâlde görülen bir rüyadan başka bir şey değildir. Çok defa manzara karşısındaki ruh hâletimizde uyanık hâlde görülen bir rüyadır.*”

Ahmet Hamdi Tanpınar, saf şiirin rüyasını görmüş, vecd halini dini olmayan bir metafizik algıyla, estetik röprodüksiyonlara taşımıştır. Türkçenin binlerce yıllık birikiminden süzdüğü kelimeleri rüyanın saf aydınlığında, yeni terkiplere dönüştüren Tanpınar; Kendi ifadesiyle; “*Kendi üstüne çöreklenen ruhun bir an için kendi kendini temaşasından doğan bir mükemmeliyeti*” yakalamış estet bir şairdir. Türk şiirine “*vizüel*” bakışın mısra mimarisini kazandıran Tanpınar, meydana getirdiği şiirle, estetik/metafiziğin, bedîî alakâsını kurmuş, “*zekânın madde ile mücadelesini temin eden esaslı unsurunu bularak*” bunu şiirine dâhil etmiş bir şairdir.

KÜSTÜM DUVARA

Sabri DİL (Mestani)

Her mekân karanlık her mekân sessiz
Sırlı sayfaları astım duvara
Halimi soranın her biri hissiz
Hüzünlü günlerde küstüm duvara

Gâhî gönlüm aktır gâhî de kara
Kimseye etmedim asla müdara
Düşmanların sözü yürekte yara
Türlü diller döküp estim duvara

Kimseler duymasın olan kahrımı
Yıllardır görürler onca sabrımı
Tespîh gibi saydım geçen ömrümü
Var olan mührümü bastım duvara

Hayatım boyunca çile çekerim
Başa gelenlere boyun bükürüm
Bu yollarda hakir hem de fakirim
Anladı halimden sustum duvara

Geçip giden ömür böyle dert ile
Kederimi attım garip fert ile
Hayat geçiririm sessiz yurt ile
Mestani as diyor postum duvara

BİR TEŞEHHÜD SERİ ATIŞ**Süleyman PEKİN**

Şarjörüme aşkı sürdüm
Şenlik şimdi namlu ucu
Sensizliğe sofraya serdim
Bitmedi özlem orucu

Böğürtür beni bu seveda
Sanki yalnızlık gezmesi
Gönül yine sessiz avda
Yer misin yürek ezmesi

Parça tesirli hasret
Tutar yakamdan yakamdan
Meğer beni güle hapsedir
Ki geçilmez fiyakamdan

Düş peşine kutsal düşün
Çalاکalem kalbime dal
Bu kaçınıcı iç çekişin
Bin heves ver bir nefes al

AŞK-I İLAHÎ (TEFEKKÜR)**Esat ANIK**

Israrla methedilen secdedeki başlardır
Mutlak teslim esastır imân alfâbesinde
İlahî affa mazhâr dökülecek yaşlardır
Adına gönül denen iklimin kâbesinde

Acıya taviz olmaz dîl yâresi değilse
Öyle ufak rüzgârlar sarsamaz yüceleri
Asîl ruhlar rükûya tefekkürle eğilse
Âşıkların bir (Ah!) ı titretir geceleri

Bir suskunluk hap'solar kalplerin köşesine
Başlar ritme tutulur dizler yere vurulur
Mânâ ufuklarında varılır neş'esine
Gönüller otağına 'Ulu Divan' kurulur

Sesler uzaklaştıkça nefesler yükselirler
Gözler aynı odakta kulaklarda (Hû!) sesi
Hurîler meleklerin ardı sıra gelirler
Yüreklere sevdânın o en mâsum bûsesi

Geceler gündüzlere gündüzler gecelere
Karışmış bir zamandır zamanlar ötesinde
Cümleler parçalanıp dönüşür hecelere
Ayaklar yere değer bir kudümün sesinde

Nefis mahkûmdur şimdi Mânâ hüküm bulmuştur
Sırlar bir bir açılıp ayıp günah örtülür
Tedbir yoktur arada artık olan olmuştur
Aşk âteşi vurunca ar perdesi yırtılır

'En Sevgili' şân ile kalbe girdiği anda
'Ölmeden evvel ölmek' âşıklar ilkesidir
Duru pınar gibidir zihinler bu zamanda
Varılan her merteye huzûrun ülkesidir

Başlar mutmain kalkar eller arş'a yükselir
Yüzlerde nûr şavkları çöker kalplere huşû
Uzak çok uzaklardan ılık rüzgârlar gelir
Âlemleri mest eden Aşk-ı İlahî'dir bu

ANNAME NAME**Ali Kemal MUTLU**

Gözümde tütüyor bizim oralar
 Bir garip kuş gibi öksüzüm anne
 Beni gurbet değil hasret yaralar
 Sizden gayrı benim yok sızım anne

Minicik olup da koynuna girsem
 Tenimi ipekten tenine sürsem
 Cennet bahçesinde bir çiçek görsem
 Senin kokun diye koklarım anne

Koynuna sığıdığım o yıllar nerde
 Büyüme dediğin düşmekmiş derde
 Her gece hasretle yattığım yerde
 Geleceksin diye beklerim anne

Kar erir dağlarda coşar dereler
 Elmalı bahçeler dik mağaralar
 Ne kadar çekilmez oldu buralar
 Bu gün yarın göçü yüklerim anne

Sılaya hasret de beter ölümden
 Bu gurbet acısı düşmez dilimden
 Gelem dedim o da gelmez elimden
 Derdime ne dertler eklerim anne

Böylece geçirdim baharı güzü
 Özledim sizleri tepeyi düzü
 Alnıma yazılmış bu kara yazı
 Oraya gelince aklarım anne

GURBETTEN SESLEŞİN**Fikret GÖRGÜN**

Yıllar oldu ayrılalı sıladan
 Her an gözlerimde tütüyor gardaş
 Ne diyeyim böyle yazmış Yaradan
 Gücüm ağlamaya yetiyor gardaş

Gurbet türküleri hazin mi hazin
 Dağlar duman duman vermiyor izin
 Her akşam üstüme çöküyor hüznün
 Güneş bizim evde batıyor gardaş

Yorgun beden, gayrı yükü çekmiyor
 Hatıralar hiç aklımdan çıkmıyor
 Geceler bitmiyor şafak sökmüyor
 Kuş tüyü yastıklar batıyor gardaş

Alnımda çizgiler kahır izleri
 Hasretlik soldurdu mahzun yüzleri
 Bunca yıldır göremeden sizleri
 Ömür gurbet elde bitiyor gardaş

Ufuklarda kayboluyor hayalim
 Azaldı umudum bitti mecalim
 Gurbet dedikleri zalim mi zalim
 Garip Fikret'i de yutuyor gardaş

GÜZYAŞI**Metin Önal MENGÜŞOĞLU**

Çarşılara da yağmur iniyor ince telden
Elbiseyle astarın arasına düşüyor
Bu kumaş soğuk suyla akrabaymış ezelden
Sırtım yanıyor sanki parmaklarım üşüyor

Resmim için şahane bir tuval dokuyordu
Kesik elyaflarıyla kurşuni iplikleri
Gökyüzü hangi yüzle kalbimi okuyordu
Sızlatırken rutubet büzülen ilikleri

Atımın sırtındayım bana koşuyor dağlar
Bir kavşakta yol kesti şahın köse sakası
Avazım çıkmıyor ki beni burda kim duyar
Sultanların halkına elbet yoktur şakası

Buğday ekelim hadi sonra gelincik bitsin
Su geldi su diyerek tellal çıksın sokağa
Önümüzden parlamış atlar fırlayıp gitsin
Sular yosun bağlasın viyaklasın kurbağa

Aranızda itiraf mahrem değil mi kızlar
Ne kadar utangaçtı ablaların yaşmağı
Ne kadar aynasızsa o kadar taraksızlar
Kirli kelimeleri tanımıyor dudağı

Söylüyordu bir şair “hiç gözler yaşarır mı,
Şu sinemizde yatan “zalım ürek yanmasa”
Hiç atına binmeyen menziline varır mı
Ayağı üzengide kırbaça uzanmasa